

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1311/2011**z dnia 13 grudnia 2011 r.****w sprawie zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 w odniesieniu do niektórych przepisów dotyczących zarządzania finansowego dla niektórych państw członkowskich doświadczających poważnych trudności w zakresie ich stabilności finansowej lub nimi zagrożonych**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 177,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Bezprecedensowy ogólnosiwiatowy kryzys finansowy i pogorszenie koniunktury gospodarczej miały istotny negatywny wpływ na wzrost gospodarczy i stabilność finansową oraz spowodowały znaczne pogorszenie sytuacji finansowej i gospodarczej wielu państw członkowskich. W szczególności niektóre państwa członkowskie doświadczają poważnych trudności lub są nimi zagrożone. Są to przede wszystkim problemy związane ze wzrostem gospodarczym i stabilnością finansową oraz z pogłębieniem się deficytu i zadłużenia, również z powodu międzynarodowej sytuacji gospodarczej i finansowej.
- (2) Chociaż podjęto już zdecydowane działania w celu zrównoważenia negatywnych skutków kryzysu, włącznie ze zmianami ram prawnych, powszechnie zaczyna być odczuwany wpływ kryzysu finansowego na gospodarkę realną, rynek pracy i obywateli. Presja na krajowe zasoby finansowe jest coraz większa i należy pilnie podjąć dalsze kroki łagodzące tę presję poprzez maksymalne i optymalne wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.
- (3) Na podstawie art. 122 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewidującego możliwość udzielenia pomocy finansowej Unii państwu członkowskiemu, które ma trudności lub jest istotnie zagrożone poważnymi trudnościami z racji nadzwyczajnych okoliczności

pozostających poza jego kontrolą, rozporządzenie Rady (UE) nr 407/2010 z dnia 11 maja 2010 r. ustanawiające europejski mechanizm stabilizacji finansowej ⁽³⁾ ustanowiło europejski mechanizm stabilizacji finansowej w celu zachowania stabilności finansowej Unii.

- (4) Decyzją wykonawczą Rady 2011/77/UE ⁽⁴⁾ oraz decyzją wykonawczą Rady 2011/344/UE ⁽⁵⁾ taka pomoc finansowa została przyznana, odpowiednio, Irlandii i Portugalii.
- (5) Grecja doświadczała poważnych trudności związanych ze swoją stabilnością finansową jeszcze przed wejściem w życie rozporządzenia (UE) nr 407/2010. W związku z tym pomoc finansowa dla Grecji nie mogła opierać się na tym rozporządzeniu.
- (6) Umowa między pożyczkodawcami i umowa w sprawie pożyczki dla Grecji, zawarte w dniu 8 maja 2010 r. weszły w życie z dniem 11 maja 2010 r. Przewidziano, że umowa między pożyczkodawcami ma w pełni obowiązywać przez trzy lata okresu programowania, dopóki pozostaną jakiegokolwiek niespłacone kwoty z tytułu umowy w sprawie pożyczki.
- (7) Rozporządzenie Rady (WE) nr 332/2002 z dnia 18 lutego 2002 r. ustanawiające instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich ⁽⁶⁾ przewiduje, że Rada ma przyznać średnioterminową pomoc finansową, w przypadku gdy państwo członkowskie, które nie przyjęło euro, będzie miało poważne trudności lub będzie poważnie zagrożone trudnościami związanymi z jego bilansem płatniczym.
- (8) Decyzjami Rady 2009/102/WE ⁽⁷⁾, 2009/290/WE ⁽⁸⁾ i 2009/459/WE ⁽⁹⁾ przyznano taką pomoc finansową, odpowiednio, Węgrom, Łotwie i Rumunii.
- (9) Okres, w którym pomoc finansowa jest dostępna dla Irlandii, Węgier, Łotwy, Portugalii i Rumunii, określono w odnośnych decyzjach Rady. Okres, w którym pomoc finansowa była dostępna dla Węgier, zakończył się w dniu 4 listopada 2010 r.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 27 października 2011 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 1 grudnia 2011 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 12 grudnia 2011 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 118 z 12.5.2010, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 30 z 4.2.2011, s. 34.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 159 z 17.6.2011, s. 88.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 53 z 23.2.2002, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 37 z 6.2.2009, s. 5.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 79 z 25.3.2009, s. 39.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 150 z 13.6.2009, s. 8.

- (10) Okres, w którym pomoc dla Grecji będzie dostępna na podstawie umowy między pożyczkodawcami i umowy w sprawie pożyczki, jest różny w zależności od każdego uczestniczącego w tych instrumentach państwa członkowskiego.
- (11) W dniu 11 lipca 2011 r. ministrowie finansów 17 państw członkowskich strefy euro podpisali Traktat ustanawiający europejski mechanizm stabilności. Na podstawie tego traktatu, będącego następstwem decyzji Rady Europejskiej 2011/199/UE z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zmiany art. 136 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do mechanizmu stabilności dla państw członkowskich, których walutą jest euro ⁽¹⁾, europejski mechanizm stabilności przejmie do 2013 r. zadania wykonywane obecnie przez Europejski Instrument Stabilności Finansowej i europejski mechanizm stabilizacji finansowej. W związku z tym europejski mechanizm stabilności powinien już teraz być wzięty pod uwagę w niniejszym rozporządzeniu.
- (12) W swych konkluzjach z dnia 23 i 24 czerwca 2011 r. Rada Europejska przychylnie przyjęła zamiar Komisji dotyczący wzmocnienia synergii pomiędzy programem pożyczkowym dla Grecji a unijnymi środkami finansowymi i wsparła wysiłki zmierzające do zwiększenia zdolności Grecji do absorbowania środków unijnych w celu stymulowania wzrostu i zatrudnienia, poprzez przeorientowanie uwagi na poprawę konkurencyjności i tworzenie miejsc pracy. Ponadto Rada Europejska z zadowoleniem i poparciem przyjęła przygotowywanie przez Komisję wraz z państwami członkowskimi obszernego programu pomocy technicznej dla Grecji. Niniejsza zmiana do rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 1996 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności ⁽²⁾ stanowi wkład w takie działania służące wzmocnieniu synergii.
- (13) Aby ułatwić zarządzanie finansowaniem Unii, przyspieszyć inwestycje w państwach członkowskich i regionach oraz poprawić dostępność finansowania w celu realizacji polityki spójności, należy – w uzasadnionych przypadkach, tymczasowo i bez uszczerbku dla okresu programowania na lata 2014–2020 – zezwolić na zwiększenie płatności okresowych i płatności salda końcowego z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności o kwotę odpowiadającą dziesięciu punktom procentowym powyżej poziomu współfinansowania mającemu zastosowanie dla każdej z osi priorytetowych w państwach członkowskich, które stoją w obliczu poważnych trudności związanych z ich stabilnością finansową i które zwróciły się z wnioskiem o skorzystanie z tego środka. W związku z tym odpowiednio zmniejszony zostanie wymagany wkład krajowy. Z racji tymczasowego charakteru takiego zwiększenia płatności i w celu zachowania pierwotnych poziomów współfinansowania jako punktu odniesienia do obliczania tymczasowo zwiększonych kwot, zmiany wynikające z zastosowania mechanizmu nie powinny być odzwierciedlone w planie finansowym zawartym w programie operacyjnym. Potrzebna może okazać się aktualizacja
- programów operacyjnych w celu skoncentrowania środków finansowych na kwestiach konkurencyjności, wzrostu i zatrudnienia oraz po to, by dostosować cele i założenia tych programów do zmniejszenia całkowitych dostępnych środków finansowych.
- (14) Państwo członkowskie składające do Komisji wniosek o skorzystanie z odstępstwa na podstawie art. 77 ust. 2 rozporządzenia 1083/2006 powinno w swoim wniosku wyraźnie sprecyzować datę początkową, od której – jego zdaniem – dane odstępstwo jest uzasadnione. Zainteresowane państwo członkowskie powinno w swoim wniosku przedłożyć wszystkie informacje konieczne do stwierdzenia, w oparciu o dane dotyczące jego sytuacji makroekonomicznej i fiskalnej, że brak jest środków na pokrycie wkładu krajowego. Powinno również wykazać, że zwiększenie płatności wynikające z odstępstwa jest niezbędne do zagwarantowania dalszej realizacji programów operacyjnych oraz że problemy ze zdolnością absorpcyjną utrzymują się nawet przy użyciu maksymalnych pułapów mających zastosowanie do poziomów współfinansowania określonych w załączniku III do rozporządzenia (WE) nr 1083/2006. Zainteresowane państwo członkowskie powinno również wskazać odniesienie do odpowiedniej decyzji Rady lub innego aktu prawnego, na mocy których kwalifikuje się ono do skorzystania z przedmiotowego odstępstwa. Komisja powinna zweryfikować prawidłowość przedłożonych informacji i powinna mieć 30 dni od daty przedłożenia wniosku na zgłoszenie jakichkolwiek zastrzeżeń. Aby przedmiotowe odstępstwo było skuteczne i mogło funkcjonować, należy przewidzieć domniemanie, zgodnie z którym wniosek państwa członkowskiego uznaje się za uzasadniony, jeżeli Komisja nie wniesie zastrzeżeń. Komisja powinna jednak mieć prawo – w drodze aktów wykonawczych – do przyjęcia decyzji w sprawie wszelkich zastrzeżeń do wniosku państwa członkowskiego; w takim przypadku Komisja powinna uzasadnić swoją decyzję.
- (15) Należy zatem odpowiednio zmienić zasady obliczania płatności okresowych i płatności salda końcowego w odniesieniu do programów operacyjnych w okresie, w którym państwa członkowskie otrzymują pomoc finansową przeznaczoną na wyeliminowanie poważnych trudności związanych z ich stabilnością finansową.
- (16) Należy zapewnić odpowiednią sprawozdawczość z wykorzystania zwiększonych kwot udostępnianych państwom członkowskim korzystającym z tymczasowego zwiększenia płatności okresowych i płatności salda końcowego zgodnie z odstępstwem wynikającym z art. 77 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006.
- (17) Po zakończeniu okresu, w którym pomoc finansowa była dostępna, oceny przeprowadzane zgodnie z art. 48 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 mogą wymagać między innymi sprawdzenia, czy zmniejszenie krajowego współfinansowania nie prowadzi do znaczących rozbieżności z początkowo ustanowionymi celami. Takie oceny mogą prowadzić do zmiany programu operacyjnego.
- (18) Ponieważ bezprecedensowy kryzys dotyczący międzynarodowych rynków finansowych oraz pogorszenie koniunktury gospodarczej, które miały istotny negatywny wpływ na stabilność finansową niektórych państw członkowskich,

⁽¹⁾ Dz.U. L 91 z 6.4.2011, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 25.

wymagają szybkiej reakcji w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom dla gospodarki jako całości, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie możliwie jak najszybciej. Biorąc pod uwagę wyjątkową sytuację zainteresowanych państw członkowskich – powinno być ono stosowane z mocą wsteczną począwszy od roku budżetowego 2010 lub od dnia, w którym pomoc finansowa została udostępniona, w zależności od statusu wnioskującego państwa członkowskiego, w odniesieniu do okresów, w których państwa członkowskie otrzymywały pomoc finansową z Unii lub od innych państw członkowskich strefy euro w celu rozwiązania poważnych problemów związanych z ich stabilnością finansową.

(19) W przypadku, gdy zgodnie z odstępstwem przewidzianym w art. 77 ust. 2 rozporządzeniu (WE) nr 1083/2006 przewidziane jest tymczasowe zwiększenie płatności okresowych lub płatności salda końcowego, należy je analizować również w kontekście ograniczeń budżetowych, z którymi zmagają się wszystkie państwa członkowskie, które powinny we właściwy sposób zostać odzwierciedlone w budżecie ogólnym Unii Europejskiej. Ponadto z uwagi na fakt, że głównym celem odnośnego mechanizmu jest przezwyciężenie obecnych trudności, powinien on mieć zastosowanie w ograniczonym okresie. W związku z tym stosowanie mechanizmu powinno się rozpocząć z dniem 1 stycznia 2010 r., a jego okres obowiązywania powinien być ograniczony do dnia 31 grudnia 2013 r.

(20) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 1083/2006,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Art. 77 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 77

Wspólne zasady obliczania płatności okresowych oraz wypłaty salda końcowego

1. Płatności okresowe oraz płatności salda końcowego obliczane są przy zastosowaniu poziomu współfinansowania określonego w decyzji dotyczącej danego programu operacyjnego dla każdej osi priorytetowej do kwalifikowalnych wydatków wskazanych w ramach tej osi priorytetowej w każdej deklaracji wydatków poświadczonych przez instytucję certyfikującą.

2. W drodze odstępstwa od art. 53 ust. 2, art. 53 ust. 4 zdanie drugie, jak również od pułapów określonych w załączniku III, płatności okresowe oraz płatności salda końcowego ulegają zwiększeniu o kwotę odpowiadającą dziesięciu punktom procentowym powyżej poziomu współfinansowania mającego zastosowanie do każdej osi priorytetowej – ale nie przekraczając 100% – stosowaną do kwoty wydatków kwalifikowalnych nowo zadeklarowanych

w każdej poświadczonych deklaracji wydatków przedłożonej w okresie, w którym państwo członkowskie spełnia jeden z następujących warunków:

- a) pomoc finansowa jest mu udostępniona zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) nr 407/2010 z dnia 11 maja 2010 r. ustanawiającym europejski mechanizm stabilizacji finansowej (*) lub została mu udostępniona przez inne państwa członkowskie strefy euro przed wejściem w życie tego rozporządzenia;
- b) średnioterminowa pomoc finansowa jest mu udostępniona zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 332/2002 z dnia 18 lutego 2002 r. ustanawiającym instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich (**);
- c) pomoc finansowa jest mu udostępniona zgodnie z Traktatem ustanawiającym europejski mechanizm stabilności po jego wejściu w życie.

3. Państwo członkowskie ubiegające się o przyznanie odstępstwa na mocy ust. 2, składa Komisji pisemny wniosek do dnia 21 lutego 2012 r. lub w terminie dwóch miesięcy od dnia, w którym to państwo członkowskie spełniło jeden z warunków, o których mowa w ust. 2.

4. W swoim wniosku składanym na podstawie ust. 3 państwo członkowskie uzasadnia potrzebę odstępstwa, przedstawiając informacje niezbędne do stwierdzenia:

- a) w oparciu o dane dotyczące swej sytuacji makroekonomicznej i fiskalnej - że brak jest środków na pokrycie wkładu krajowego;
- b) że zwiększenie płatności, o którym mowa w ust. 2, jest niezbędne do zagwarantowania dalszej realizacji programów operacyjnych;
- c) że problemy utrzymują się nawet przy użyciu maksymalnych pułapów mających zastosowanie do poziomów współfinansowania określonych w załączniku III;
- d) że spełnia jeden z warunków, o których mowa w ust. 2 lit. a), b lub c) poprzez wskazanie odniesienia do decyzji Rady lub innego aktu prawnego, jak również konkretnej daty, od której pomoc finansowa została temu państwu członkowskiemu udostępniona.

Komisja sprawdza czy przedłożone informacje uzasadniają przyznanie odstępstwa na podstawie ust. 2. Komisja ma 30 dni od daty przedłożenia wniosku na zgłoszenie wszelkich zastrzeżeń co do prawidłowości przedłożonych informacji.

Jeżeli Komisja postanowi zgłosić zastrzeżenie do wniosku państwa członkowskiego, przyjmuje w tej sprawie decyzję w drodze aktu wykonawczego, podając stosowne uzasadnienie.

Jeżeli Komisja nie zgłosi zastrzeżenia do wniosku państwa członkowskiego na mocy ust. 3, wniosek uznaje się za uzasadniony.

5. Wniosek państwa członkowskiego zawiera również szczegółowe informacje na temat planowanego skorzystania z odstępstwa przewidzianego w ust. 2 i informacje dotyczące przewidywanych działań komplementarnych służących skoncentrowaniu środków finansowych na kwestii konkurencyjności, wzrostu i zatrudnienia, w tym – w stosownych przypadkach – zmiany programów operacyjnych.

6. Odstępstwo przewidziane w ust. 2 nie ma zastosowania do deklaracji wydatków przedłożonych po dniu 31 grudnia 2013 r.

7. Do celów obliczenia płatności okresowych i płatności salda końcowego po zaprzestaniu przez państwo członkowskie korzystania z pomocy finansowej określonej w ust. 2 Komisja nie bierze pod uwagę zwiększonych kwot wypłaconych zgodnie ze wspomnianym ustępem.

Kwoty te są jednak brane pod uwagę do celów art. 79 ust. 1.

8. Zwiększone płatności okresowe wynikające z zastosowania ust. 2 są udostępniane instytucji zarządzającej w najkrótszym możliwym terminie i są wykorzystywane wyłącznie do celów dokonywania płatności w ramach realizacji programu operacyjnego.

9. W kontekście sprawozdawczości strategicznej na podstawie art. 29 ust. 1 państwa członkowskie przedstawiają Komisji odpowiednie informacje na temat stosowania odstępstwa przewidzianego w ust. 2 niniejszego artykułu,

wykazując, w jaki sposób zwiększona kwota wsparcia przyczyniła się do wspierania konkurencyjności, wzrostu i zatrudnienia w danym państwie członkowskim. Komisja uwzględnia te informacje w kontekście przygotowywania sprawozdawczości strategicznej, o której mowa w art. 30 ust. 1.

10. Niezależnie od ust. 2, wkład Unii realizowany poprzez płatności okresowe i płatności salda końcowego nie może być wyższy niż wkład publiczny i maksymalna kwota pomocy z funduszy dla każdej osi priorytetowej zgodnie z decyzją Komisji o zatwierdzeniu programu operacyjnego.

11. Ust. 2–9 nie mają zastosowania do programów operacyjnych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna”.

(*) Dz.U. L 118 z 12.5.2010, s. 1.

(**) Dz.U. L 53 z 23.2.2002, s. 1.”

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem jego opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Jest ono jednak stosowane z mocą wsteczną do następujących państw członkowskich: w przypadku Irlandii, Grecji i Portugalii – ze skutkiem od dnia, w którym pomoc finansowa została udostępniona tym państwom członkowskim zgodnie z art. 77 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006, zaś w przypadku Węgier, Łotwy i Rumunii – ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2010 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 13 grudnia 2011 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

J. BUZEK

Przewodniczący

W imieniu Rady

M. SZPUNAR

Przewodniczący